

Environmental objectives in Bollnäs Municipality

Full environmental objectives in swedish follows after the english summary

English summary of environmental objectives in Bollnäs Municipality

Bollnäs Municipality have worked with environmental objectives since 2005. The current objectives (for the period 2013-2020) are based on the national system of environmental objectives and in 15 perspectives of the national environmental quality objectives. Comprehensive environmental objectives have been produced for the geographical area of the municipality for each perspective, as well as more detailed objectives with indicators for the work of the municipality. This is followed by a description of 'how', 'cost', 'responsibility' and 'assessment'. Below is a summary of the comprehensive objectives for each perspective.

Perspective: Reduced Climate Impact

1. Carbon emissions from municipality use of fossil fuel is to be reduced by 2% per year until 2020.
2. Continuous decrease of mileage of driving per inhabitant. The goal for 2020 is 6100 kilometres/inhabitant per year.
3. By 2020, 30% of cars registered by permanent inhabitants of Bollnäs should be green vehicles.

Perspective: Clean air

1. Content of benzene particles (PM10) must be determined through calculations established by The Air Conservation Association of Stockholm and Uppsala Counties.
2. Expansion of district heating systems should be based on analysis and/or benefits to be gained for public finances.

Perspective: Natural Acidification Only

1. By 2020, a maximum of 1% of lakes larger than 5 hectare and a maximum of 15% of flowing waters are subjected to acidification as a result of human impact.
2. In areas vulnerable to acidification, the woodlands should be compensated by applying basic cations (application of ashes or lime) in connection with forestry work when GROT (branches and tops) are harvested.

Perspective: A Non-Toxic Environment

1. Survey of PCB and the work of decontamination will continue; the premises of Bollnäs Municipality included in legislation will be free of PCB by 2016.
2. In their supervision work and through focused campaigns, Bollnäs Municipality will conduct dialogues with companies that operate within the municipality in order to minimise use of products that are hazardous to the environment.
3. Through dialogues with carers, Bollnäs Municipality will strive to minimise environmental pollution due to traces of medicines.

Perspective: A Safe Radiation Environment

1. By 2020, clearly visible information must be put up in all parks, playgrounds, bathing places, preschools and schools, concerning risks of exposure to the sun. Information is accompanied by tips about how to minimise risks for skin damage that might arise due to exposure to the sun.
2. Protective zones should be established when new housing for residence is built, or when power lines are moved, to ensure that power lines do not cause electromagnetic fields that exceed 0.3 microtesla, or that the distance between a 400-kilovolt powerline and residential houses is no less than 100 metres.

Perspective: Zero Eutrophication

1. All insufficient sewage systems shall be surveyed and remedied before 2020.
2. Phosphor pollution from agriculture and forestry work must be kept at a reasonable level that does not contribute to continued eutrophication.

Perspective: Flourishing Lakes and Streams

1. Before 2021, migration barriers are to be removed and at least two dry riverbeds will have become environments with flowing water and a rich biological diversity.
2. A survey of migration barriers in waters that run through the municipality shall be conducted before 2021.

Perspective: Good-Quality Groundwater

1. Water protection areas and geological formations with significant reserves of groundwater will be protected by means of physical planning at the latest in 2020.

Perspective: Thriving Wetlands

1. At least one previously drained area of wetland will be restored by 2020.
2. Wetlands are to be examined in regard to accessibility and safety at the latest 2020.

Perspective: Sustainable Forests

Bollnäs Municipality will collaborate with the Swedish Forest Agency concerning suitable objectives and action.

Perspective: A Varied Agricultural Landscape

1. Productive farmland will have increased in the municipality by 2020 compared with 2010.
2. The number of people employed in green jobs is to have increased by 2020, compared with 2010.
3. Barns situated in the Ljusnan river valley and in areas of national interest for farmland shall be preserved.

Perspective: A Good Built Environment – cooperation between town areas and rural areas

1. Bicycles should be the primary choice of transport for inhabitants of communities in 2020.
2. Increased access to alternative forms of transport, other than cars, in selected areas.
3. By 2020, a 10 % expansion of cycle tracks per year (25 km cycle tracks in 2012). Extension of twenty-minute routes in public transport in communities.
4. Improve community green areas and keep them accessible and attractive for the public.

Perspective: A Good Built Environment – Sustainable built environment

1. Clear regulation in structure plans and local plans will be in place by 2020, at the latest, concerning where buildings will be permitted in view of the risk of flooding and 100-year floods.
2. Fewer people will be disturbed by noise and bad health associated with buildings in which they spend most of their time.
3. Action will be taken to ensure lower concentrations than current limit values of radon in school- and preschool-buildings, at the latest by 2020.
4. By 2020, concentrations of radon in blocks of flats will be measured and lowered in all flats in order not to exceed the limit value of 200 Bq/m².
5. At least 80% of the owners of one-family detached houses, where too high concentrations of radon have been measured, will have attended to this within 5 years of the time of measurement.
6. Protective zones should be established when new housing for residence is built, or when power lines are moved, to ensure that power lines do not cause electromagnetic fields that exceed 0.3 microtesla, or that the distance between a 400-kilovolt powerline and residential houses is no less than 100 metres.

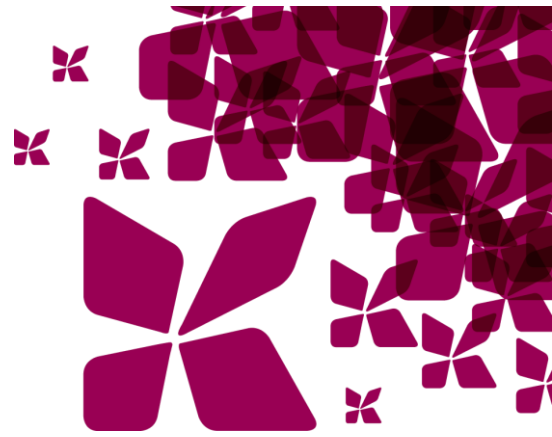
Perspective: A Good Built Environment – economy and recycling

1. Collection of hazardous waste from households will have increased by 20% in 2020 compared with 2012.
2. Recycling of household waste will increase continually and the total amount of waste will decrease.
3. Bollnäs Municipality will work towards development of separate collection of compostable components by 2020, which will be dispatched to plants for production of biogas.

4. In 2020, the total use of energy in society will have started to decrease.

Perspective: A Rich Diversity of Plant and Animal Life

1. Construction of passage facilities for migration of freshwater species in our lakes and streams to increase biological diversity.
2. Restoration of wetlands to increase the biological diversity in our nature.
3. Continued designation of reserves for areas qualified for protection.
4. Meadows and pasture should be cared for since they contribute greatly to biological diversity.

Lokala miljömål 2013-2020

Antagna av Bollnäs kommunfullmäktige 2013-05-27, § 121

Mer information får du av:

Samhällsbyggnadskontoret

Miljöstrateg Maria Olsson

Tfn: 0278-25168

E-post: maria.k.olsson@bollnas.se

www.bollnas.se

Sammanfattning

Bollnäs kommun har haft lokala miljömål sedan 2005. De mål som antogs då hade slutår 2010. Samma år gjordes också en uppföljning av miljömålen. I samband med att denna uppföljning presenterades i kommunstyrelsen beslutades att miljömålen skulle revideras och anpassas till de balanserade styrkortet.

I den mån det ansetts möjligt har nu denna anpassning genomförts. Några skillnader finns jämfört med det ordinarie styrkortet, nämligen att respektive miljö kvalitetsmål (nationellt) utgör perspektiv, och därefter presenteras "Miljömål för Bollnäs kommun" som gäller för kommunens geografiska område. Under dessa följer sedan mål presenterade i kommunens styrkortsmodell och dessa mål gäller för förvaltningar och bolag.

Avslutningsvis följer fyra rubriker, nämligen;

- Hur?
- Kostnad?
- Ansvar
- Uppföljning.

Under dessa rubriker presenteras hur målen som är föreslagna för kommunens förvaltningar och bolag ska genomföras, samt eventuella kostnader, vem som ansvarar för målens genomförande och hur uppföljning ska göras av målen.

I februari 2013 genomfördes en Workshop med de föreslagna målen som grund. Diskussionerna under denna workshop utgick ifrån några frågeställningar som skickats ut på förhand, nämligen;

- Vart vill vi vara om 10 år?
- Vad gör vi bra idag?
- Vad kan vi göra bättre?
- Vad krävs för att nå vår målsättning om 10 år?

Dessa frågor diskuterades i de olika arbetsområdena som presenteras i miljöpolicyen.

Resultatet av workshopen kan sammanfattas med att synpunkterna väl stämmer överens med ambitionsnivån i de föreslagna miljömålen, förutom när det gäller energiförbrukning. Målen som var föreslagna vid workshopen upplevdes som lågt satta. Därför kommer en ambitionshöjning gällande dessa mål att utredas med avseende på investeringsnivåer, men i dagsläget kan inget förslag på ny ambitionsnivå presenteras mer än att energieffektiviseringen ska vara "minst" 10 procent, istället för att ligga fast på 10 procent.

En ytterligare korrigerande värde att nämna är att under "Ett rikt odlingslandskap" har målet om odlingsbar mark ändrats till att "andelen produktiv odlingsbar mark ska öka". Denna ändrade formulering innebär att ambitionsnivån omfattar att mark som ligger i träda ska tas i produktion, men inte att omvandla exempelvis skogsmark till odlingsbar mark.

I övrigt är det mest korrigerande av redaktionell karaktär i förslagen till nya lokala miljömål för Bollnäs Kommun.

Miljöpolicy för Bollnäs Kommun

Bollnäs, möjligheternas kommun, har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglat av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.

En hållbar samhällsutveckling för oss i Bollnäs kommun, innebär att vår kommun utvecklas på ett sådant sätt så att nuvarande behov kan tillgodoses utan att äventyra förutsättningarna för kommande generationers behov.

Bollnäs kommun har lokala miljömål som visar vår målsättning om hur en hållbar utveckling för vårt samhälle ser ut. Miljömålen har konkretiserats till ett antal olika arbetsområden där kommunens förvaltningar och bolag ligger i framkant för att uppnå uppsatta mål. De olika arbetsområden som Bollnäs Kommun har delat in miljömålsarbetet i är;

- Trafik och transporter
- Energi- och vattenförbrukning
- Avfall och återvinning
- Mat och klimat
- Upphandling och inköp
- Utemiljöer – Mark och grundvatten
- Utemiljöer – Sjöar och vattendrag
- Kemikalier och Läkemedel
- Hållbar skola

Alla kommunens verksamheter ska sträva efter att beslut, planering, projekteringar och genomförande sker på ett miljömässigt hållbart sätt. Hur vi planerar och bygger i Bollnäs Kommun påverkar under en lång tid framöver såväl boendeförhållanden som infrastruktur för transporter, energianvändning, avfallshantering samt vatten- och avloppsfrågor.

Det lokala miljöarbetet är en viktig förutsättning för att uppnå hållbar utveckling, och det förutsätter att alla känner engagemang för, och delaktighet i, arbetet.

Genom ett tydligt och utåtriktat arbete från Bollnäs Kommun kan vi skapa ett engagemang och en framtidstro bland våra medborgare så att vi tillsammans uppnår vår vision om att vara "möjligheternas kommun", med en hållbar utveckling.

Innehåll

PERSPEKTIV: Begränsad klimatpåverkan	5
PERSPEKTIV: Frisk luft.....	7
PERSPEKTIV: Bara naturlig försurning.....	8
PERSPEKTIV: Giftfri miljö	10
PERSPEKTIV: Säker strålmiljö.....	12
PERSPEKTIV: Ingen övergödning	13
PERSPEKTIV: Levande sjöar och vattendrag.....	15
PERSPEKTIV: Grundvatten av god kvalitet	16
PERSPEKTIV: Myllrande våtmarker	17
PERSPEKTIV: Levande skogar	18
PERSPEKTIV: Ett rikt odlingslandskap	19
PERSPEKTIV: God bebyggd miljö.....	21
Stad och land i samverkan - miljömål för Bollnäs kommun.....	21
PERSPEKTIV: God bebyggd miljö.....	23
Hållbar bebyggelse - Miljömål för Bollnäs kommun	23
PERSPEKTIV: God bebyggd miljö.....	25
Hushållning och kretslopp - Miljömål för Bollnäs kommun	25
PERSPEKTIV: Ett rikt växt- och djurliv	27

PERSPEKTIV: Begränsad klimatpåverkan

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att detta globala mål kan uppnås.” (Miljökvalitetsmålet har preciserats i ett temperaturmål och ett koncentrationsmål, som man kan läsa mer om på www.miljomal.se).

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Koldioxidutsläpp från fossila bränslen inom kommunen ska minska med 2 % per år till 2020.
2. Körda mil per invånare ska kontinuerligt minska. Målet till 2020 är 610 mil/invånare och år.
3. Till 2020 ska 30 % av bilar registrerade på ägare folkbokförda i Bollnäs vara miljöbilar.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Minskade utsläpp av växthusgaser.	1	Senast år 2020 ska tjänsteresorna med personbil i kommunens förvaltningar och bolag ha minskat med 10 % utifrån antalet körda kilometer och 20 % utifrån antalet resor, jämfört med 2012.	Antalet körda kilometer i tjänsten.
			Antalet genomförda resor i tjänsten.
			Transportenergi för tjänsteresor med bil.
			Koldioxidutsläpp för tjänsteresor med bil.
	2	Senast år 2020 ska samtliga tjänstebilar som kommunen, eller kommuns bolag, äger eller leasar ha högsta möjliga miljöklass utifrån verksamhetens behov.	Uppgifter från kommunens bilpool, och bolagen.
			Antal fordon per miljöklass.
	3	Senast år 2020 använder Bollnäs kommuns förvaltningar och bolag bilar som drivs med alternativa bränslen, och kommunen ska medvetet verka för etablering av tankställen av alternativa bränslen, samt laddstolpar för elbilar.	Fördelning av bränslen för kommunens och bolagens tjänstebilar
			Antalet tankställen för alternativa bränslen.
			Antalet olika alternativa bränslen.

Hur?

Mål 1) Uppföljning av hur fordonen i bilpoolen och bolagens fordon används samt en utvärdering av hur bilbokningssystemet fungerar för att kunna ta ut statistik. Det krävs en omfattande informationsinsats för att ändra beteenden gällande tjänsteresor.

Mål 2) Uppföljning av fordon, samt via tydliga krav vid upphandling av fordon.

Mål 3) Genom högre miljökrav vid upphandling av fordon till förvaltningar och bolag, samt dialog med drivmedelsleverantörer i kommunen om möjlighet att introducera fler alternativa bränslen, samt utreda lämpliga och strategiska ställen för att installera ladd-stolpar för elhybrider.

BOLLNÄS KOMMUN

Kostnader?

Mål 1) Inga kostnader, snarare besparingar genom färre bilresor och därmed lägre resekostnader. De kostnader som kan tillkomma är för leasing eller inköp av tjänstecyklar till kommunens och bolagens verksamheter, samt till viss del för information.

Mål 2) Investeringskostnader för att byta ut fordon till bästa möjliga miljöklass. Miljökostnaden är sedan i många fall lägre när det gäller miljöbilar på grund av lägre skatt och bränsleförbrukning. Kostnad för el för laddning av elbilar är ofta lägre än priser för diesel, bensin och etanol.

Mål 3) Inga större kostnader. Det handlar framförallt om utredningskostnader för till exempel lokalisering av laddstolpar till el-bilar. (20-25 000 kr per stolpe)

Ansvar:

Mål 1) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen och respektive bolag. Informationen ansvarar Miljöstrategen för.

Mål 2) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen och respektive bolag.

Mål 3) Samhällsbyggnadskontoret, Teknik-, service- och fritidsförvaltningen och Kommunstyrelseförvaltningen, i samverkan.

Uppföljning:

1) Statistik från bilpoolen och de kommunala bolagen, samt på hyrbilar. För de tjänsteresor som genomförs i egen bil görs uppföljningen med hjälp av information från personalkontoret. För en del statistik finns beräkningsmodell genom energieffektiviseringsstödet från Energimyndigheten.

2) Uppföljning av bilmodeller i bilpoolen samt hos de kommunala bolagen. Uppföljning per miljöklass.

3) Uppföljning av bränsleinköp från kommunens drivmedelsleverantör, samt bolagen.

Genomgång av antalet tankställen för alternativa drivmedel. Uppföljning och redovisning av vilka olika alternativa drivmedel som finns att tillgå i kommunen samt hos upphandlad leverantör.

PERSPEKTIV: Frisk luft

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Bensenhalten och halten partiklar (PM10) ska fastställas genom beräkningar, som tas fram genom Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund.
2. Utbyggnad av fjärrvärme ska ske med en samhällsekonomisk nytta/analys som grund.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Luftkvaliteten i tätorten.	1	Från och med 2013 ska kommunen ställa krav på de arbetsmaskiner som kommunen eller upphandlade entreprenörer använder så de håller så hög miljöklass som möjligt.	Andel arbetsmaskiner med högsta möjliga miljöklass.
	2	Vid planering av nya områden ska ”hållbar infrastruktur” vara ett nyckelbegrepp där cykel och kollektivtrafik lyfts som de primära transportmedlen.	Andel områden där ”hållbar infrastruktur” använts som ett nyckelbegrepp.

Hur?

Mål 1) Genom uppföljning av avtal gällande arbetsmaskiner.

Mål 2) Genom detaljplane- och översiktsplanarbete.

Kostnad?

Mål 1) en viss kostnad för att kontinuerligt byta ut arbetsmaskiner till högsta möjliga miljöklass.

Möjligtvis också en viss kostnad för att göra stickprover/kontrollera att entreprenörer använder den miljöklass på maskinerna som de har angett i anbudet.

Mål 2) inga större kostnader, målet handlar om nya prioriteringar i planprocessen.

Ansvar:

Mål 1) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.

Mål 2) Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

Mål 1) Årlig uppföljning av andel arbetsmaskiner, fördelat på kommunägda och upphandlade entreprenörer, som uppfyller högsta möjliga miljöklass.

Mål 2) Årlig uppföljning av andelen områden där ”hållbar infrastruktur” använts som nyckelbegrepp.

PERSPEKTIV: Bara naturlig försurning

”De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. År 2020 ska högst 1 % av de sjöar som är större än 5 hektar, och högst 15 % av rinnande vatten, vara drabbade av försurning på grund av mänsklig verksamhet.
2. I försurningskänsliga områden bör skogsmarken kompenseras med baskatjoner (askåterföring eller kalkning) vid GROT*-uttag (*grenar och toppar).

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Försurningsläget i våra marker, sjöar och vattendrag.	1	Kommunen som skogsägare ska ta hänsyn till om skogen är belägen i försurningskänsliga områden och förvalta den utifrån de förutsättningar som krävs.	Andel hektar kommunägd skogsmark i försurningskänsliga områden och hur de förvaltas.
	2	I de fall GROT*-uttag sker på kommunens mark ska kompensation göras, till exempel genom askåterföring.	GROT*-uttag och kompensation vid kommunens skogsmarker.
	3	Senast 2020 ska samtliga gräsklippare och andra mindre arbetsmaskiner uppfylla svanenmärkningens krav/miljökrav eller likvärdiga krav gällande utsläpp av försurande ämnen.	Hur stor andel av arbetsmaskinerna som uppfyller svanenmärkningens krav, eller annan likvärdig miljömärkning.

Hur?

Mål 1) Målet uppnås genom att följa råd och riktlinjer som finns t ex i våra gröna planer.

Mål 2) Följa upp att askåterföring sker vid GROT-uttag.

Mål 3) Förnyelse av maskinparken sker under hela perioden fram till och med 2020.

Kostnad?

Mål 1) Målet medför inga särskilda kostnader.

Mål 2) En viss kostnad kan uppkomma i samband med eventuell askåterföring.

Mål 3) Att byta ut maskinerna till miljömärkta alternativ medför en viss merkostnad, men om det hela genomförs under hela perioden fram till 2020, är den årliga kostnaden hanterbar.

Ansvar:

För samtliga mål ansvarar Teknik-, service- och fritidsförvaltningen. För mål tre ligger ansvar också på de kommunala bolagen, gällande arbetsmaskiner – såväl egna som inhyrda.

BOLLNÄS KOMMUN

Uppföljning:

Mål 1) Årlig uppföljning görs av oberoende enhet då kommunens skog är FSC-certifierad.

Mål 2) Uppföljning av eventuella GROT-uttag och askåterföring på kommunens mark.

Mål 3) Uppföljning av andelen miljömärkta arbetsmaskiner hos förvaltningar och bolag.

PERSPEKTIV: Giftfri miljö

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. PCB – inventering och sanering ska drivas vidare och 2016 ska fastigheter inom Bollnäs kommun som omfattas av lagstiftningen vara fria från PCB.
2. Bollnäs kommun ska genom tillsynsarbetet och riktade kampanjer föra en dialog med företag verksam i kommunen att minimera användningen av miljöfarliga produkter.
3. Bollnäs kommun ska genom dialog med vårdgivare verka för att läkemedelsrester som når ut i naturen minimeras.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.				
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.				
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar		Mätetal
Minimera andelen skadliga ämnen	1	Områden som kan misstänkas vara förorenade och där kommunen är mark- eller fastighetsägare ska utredas och där det är möjligt saneras.		Antal utredda områden och antal sanerade områden.
	2	Kommunens fastigheter ska senast 30 juni 2016* vara fria från PCB och andra ämnen som kan påverka människors hälsa negativt.		Antal PCB-sanerade fastigheter, och antalet fastigheter i behov av sanering.
	3	Vid upphandling av varor och tjänster ska kommunen lägga stor vikt vid miljökrav och i möjligaste mån köpa in varor och tjänster med så låg miljöpåverkan som möjligt, och andelen varor med miljömärkning ska kontinuerligt öka.		Andelen varor med miljömärkning och andelen ekologiska varor (livsmedel). Andel upphandlingar där stor vikt har lagts vid miljöaspekterna.
	4	Tungmetaller i avloppsslam från kommunens avloppsreningsverk ska kontinuerligt minska.		Halt av bly, kadmium och kvicksilver. Uppföljning från Helsing Vatten AB. (Nyckeltal SEKOM).
	5	I verksamheter som drivs av kommunen ska barns inomhusmiljöer i möjligaste mån inte innehålla några giftiga produkter.		Andelen produkter/kemikalier i verksamheter som riktas till barn.

BOLLNÄS KOMMUN

Hur?

Mål 1) Kartläggning har genomförts men mer fördjupade utredningar kommer att behövas.

Mål 2) Arbete pågår och kommer att fortgå.

Mål 3) Genom högre krav i upphandling och sedan också följa upp hur kraven efterlevs.

Mål 4) En handlingsplan behövs, och även diskussion om hur vi tillsammans (Bollnäs kommun och HVAB) kan påverka företaget och verksamheter att hantera farliga ämnen korrekt.

Mål 5) Kartläggning av vilka produkter/kemikalier som används i kommunens verksamheter som riktas till barn, och vilka som ska försöka undvikas.

Kostnad?

Mål 1) Att utreda medför vissa kostnader, medan kostnaderna för sanering är svåra att uppskatta totalt sett. En kostnadskalkyl behöver göras objekt för objekt.

Mål 2) Saneringskostnad beror helt och hållet på omfattningen av behovet.

Mål 3) Troligtvis högre kostnader inledningsvis, men på sikt kan kostnaderna istället minska.

Mål 4) Minst 1,0 tjänst behövs på HVAB för att genomföra åtgärder så att målet nås.

Mål 5) En projektanställning för att inventera/kartlägga kemikalieanvändningen, uppskattningsvis 6-12 månader.

Ansvar:

Mål 1) Samhällsbyggnadskontoret och Teknik-, service- och fritidsförvaltningen i samverkan.

Mål 2) Samhällsbyggnadskontoret ansvarar för inventering, och fastighetsägaren (Teknik-, service- och fritidsförvaltningen) för att åtgärda.

Mål 3) Inköpsansvariga på förvaltningar och bolag, miljöstrateg samt Inköp Gävleborg.

Mål 4) Helsing Vatten AB, Teknik-, service- och fritidsförvaltningen samt Samhällsbyggnadskontoret.

Mål 5) Samhällsbyggnadskontoret i samarbete med Barn- och utbildningsförvaltningen.

Uppföljning:

Mål 1) Av hur många områden som har utretts, hur många som behöver saneras och hur många som har sanerats.

Mål 2) Av hur många fastigheter som behöver saneras på PCB, och hur många fastigheter som har PCB-sanerats.

Mål 3) Av hur stor andel av de varor och tjänster som kommunen köper in med miljökrav och vilken miljömärkning som används för ändamålet. I vilka produkt- och tjänstegrupper är det främst som miljökrav följs? Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förbättringsarbete.

Mål 4) Uppföljning av tester som utförs av Helsing Vatten AB genom egenkontrollprogram. Även rapportering till Sveriges ekokommuner.

Mål 5) Årlig uppföljning hur användningen av kemikalier i dessa verksamheter förändras över tid.

PERSPEKTIV: Säker strålmiljö

”Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.”

Miljömål för Bollnäs kommun:

1. Senast 2020 ska det, vid samtliga parker, lekplatser, badplatser, förskolor och skolor i kommunen, finnas väl synlig information om risker i samband med solning, och tips på hur var och en kan minimera risken för skador som kan uppkomma på grund av solning.
2. Vid nyetablering av bostäder eller omläggning av kraftledningar ska sådana skyddsavstånd väljas att kraftledningar inte orsakar elektromagnetiska fält överstigande 0,3 µT (microtesla) eller att avståndet mellan en 400 kilovolts kraftledning och bostäder inte understiger 100 m.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Skydd mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.	1	Vid planering och anläggning av parker, förskolor, skolor, lekplatser och badplatser ska solexponering alltid beaktas och det ska alltid finnas tillgång till skuggmiljöer.	Antalet objekt per kategori där möjlighet att vistas i skuggiga partier uppfylls.
	2	Bollnäs kommun ska ha en god beredskap för kärntekniska olyckor, och provtagningen gällande cesium i livsmedel (framförallt svamp) ska fortsätta.	Regelbunden översyn av beredskapsplaner, årlig provtagning av cesium i svamp, och andra livsmedel.

Hur?

Mål 1) Genom att införa tydliga riktlinjer i områdesbestämmelser och detaljplan, samt genom att kartlägga redan befintliga objekt med avseende på skuggmiljöer.

Mål 2) Beredskapsplanen för kommunen revideras årligen och provtagning sker också årligen.

Kostnad?

Mål 1) Mindre kostnader, eller inga alls, för att kartlägga/inventera befintliga objekt. Eventuellt mindre kostnader för informationsskyltar om risker i samband med solning.

Mål 2) Inga kostnader, ingår i ordinarie verksamhet.

Ansvar:

Mål 1) Samhällsbyggnadskontoret i samverkan med Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.

Mål 2) Kommunalförbundet Södra Hälsingland, samt Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

Mål 1) Årlig uppföljning av antal objekt per kategori.

Mål 2) Årlig uppföljning av cesiumhalter i svamp och andra livsmedel.

PERSPEKTIV: Ingen övergödning

”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Alla bristfälliga enskilda avloppsanläggningar ska vara inventerade och åtgärdade år 2020.
2. Fosforutsläpp från jord- och skogsbruk ska hållas på en rimlig nivå som inte bidrar till en fortsatt övergödning.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Mark- och vattenanvändning ska inte bidra till övergödning.	1	Utsläppen av fosfor från kommunala avloppsanläggningar ska till 2020 minska jämfört med 2010.	Utsläpp av fosfor från kommunala avloppsanläggningar.
	2	Bollnäs kommun ska ställa krav på de jordbrukare som arrenderar jordbruksmark för att inte läckaget av näringsämnen ska bli för stort.	Upprättad checklista och inkomna mätresultat som ligger på en godtagbar nivå. Genoförda jordprover på jordbruksmark där kommunen är markägare.
	3	Tillsynsprojektet gällande bristfälliga enskilda avloppsanläggningar ska fortgå och avslutas, senast 2020.	Antalet inventerade och antalet avlopp som behöver åtgärdas.

Hur?

Mål 1) Genom handlingsplan som även inkluderar hur information ska gå ut till abonnenter och hushåll i kommunen om konsekvenserna av att kasta olämpliga föremål i avloppet.

Mål 2) Genom att följa upp krav via checklistor och inkomna mätresultat.

Mål 3) Fullfölja den påbörjade avloppsinventeringen och redovisa antalet enskilda avlopp som behöver åtgärdas.

Kostnad?

Mål 1) Eventuellt kostnader för att förbättra reningen vid kommunala avloppsanläggningar.

Mål 2) Inga särskilda kostnader.

Mål 3) Inga extra kostnader gällande avloppsprojektet, det ingår nu i ordinarie tillsyn.

BOLLNÄS KOMMUN

Ansvar:

Mål 1) Helsinge Vatten AB, i dialog med Teknik-, service- och fritidsförvaltningen och Samhällsbyggnadskontoret.

Mål 2) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.

Mål 3) Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

Mål 1) Uppföljning av fosforutsläpp från de kommunala avloppsanläggningarna.

Mål 2) Jordprover från kommunägd jordbruksmark gällande näringsämnen.

Mål 3) Årlig uppföljning av antal avlopp som inventerats och hur många som har åtgärdats.

PERSPEKTIV: Levande sjöar och vattendrag

”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Till år 2021 ska vandringshinder undanröjas och minst två torrfåror omvandlas till strömvattenmiljöer med hög biologisk mångfald.
2. En inventering av vandringshinder i vattendrag som löper genom kommunen ska genomföras före 2021.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Sjöar och vattendrag med hög biologisk mångfald.	1	Verka för att byten av vägtrummor och utformning av diken genomförs på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.	Uppföljning tillsammans med större vägföreningar och skogsstyrelsen.
	2	Samtliga vägtrummor, med vattenföring året runt, som utgör vandringshinder ska kartläggas till 2013/2014.	Antalet vägtrummor som inventerats fram till 2013/2014.
	3	Bollnäs kommun ska arbeta aktivt för att vandringshinder undanröjs i vattendrag, och för att den biologiska mångfalden i våra vattendrag ska stärkas.	Uppföljning av den ekologiska statusen i våra vattendrag.

Hur?

Mål 1) Genom information till vägföreningar. Samhällsbyggnadskontoret i samverkan med Skogsstyrelsen.

Mål 2) Inventering av vägtrummor med vattenföring året runt.

Mål 3) Genom kartläggning av ekologisk status i våra vattendrag.

Kostnad?

Mål 1) En viss kostnad för byte av vägtrummor där kommunen är markägare.

Mål 2) Eventuellt en mindre kostnad för inventering/kartläggning.

Mål 3) Eventuellt kostnad för provtagning som fastställer ekologisk status i våra vattendrag.

Ansvar:

Mål 1) Samhällsbyggnadskontoret och Teknik-, service- och fritidsförvaltningen i samverkan.

Mål 2 och 3) Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

Mål 1) Årligen, i samverkan med vägföreningar och skogsstyrelsen.

Mål 2) Vid kartläggningens avslutande.

Mål 3) Årligen, i samverkan med länsstyrelsen.

PERSPEKTIV: Grundvatten av god kvalitet

”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Vattenskyddsområden och geologiska formationer med betydande grundvattentillgångar ska skyddas via fysisk planering senast 2020.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Säker och hållbar dricksvattenförsörjning.	1	Utreda krav på, samt förutsättningar och behov av reservvattentäkt, senast 2015.	Beslut om reservvattentäkt.
	2	Inventera vattenskyddsområden med avseende på riskobjekt, senast 2020.	Antalet inventeringar. Antalet funna riskobjekt.
	3	Skydda geologiska formationer med betydande grundvattentillgångar via fysisk planering. Detsamma för alla vattenförekomster som används för uttag av dricksvatten. Senast 2020.	Beslut om skydd.

Hur?

Mål 1) Genomföra utredning.

Mål 2) Genom att inventera riskobjekt.

Mål 3) Genom att inventera geologiska formationer och införa skyddsområden där så behövs.

Kostnad?

Mål 1) En viss kostnad för utredning, svårt att uppskatta nivå.

Mål 2) Inventering sker inom ramen för miljötillsynen. Inga extra kostnader.

Mål 3) Möjligtvis en viss kostnad för inventering, eventuellt inom ordinarie verksamhet.

Ansvar:

Mål 1) Samhällsbyggnadskontoret och Helsing Vatten AB.

Mål 2) Samhällsbyggnadskontoret.

Mål 3) Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

Mål 1) Årligen, tills beslut om reservvattentäkt är fattat.

Mål 2) Ska ske av de riskobjekt som konstaterats. Hur vi åtgärdar riskobjekten ska presenteras.

Mål 3) Av beslut om skydd gällande geologiska formationer och vattenförekomster för uttag av dricksvatten.

PERSPEKTIV: Myllrande våtmarker

”Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Minst ett utdikad våtmarksområde ska vara restaurerat till år 2020.
2. Våtmarker ska utredas med avseende på tillgänglighet och trygghet, senast 2020.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Våtmarkernas funktion i landskapet ska bibehållas.	1	Senast 2020 ska minst ett våtmarksområde i Bollnäs tätort utvecklas, och området ska sedan kunna användas av skolor och andra organisationer i studiesyfte.	Antal utvecklade våtmarksområden i Bollnäs tätort.
	2	Fullgod hänsyn ska tas vid avverkning av skog.	Andel sönderkörd mark och skyddszoner.
	3	Vid avverkning på kommunens marker ska gällande lagar och kriterier i FSC-certifieringen följas.	Andel avverkningar på kommunens mark där lagar och kriterier följs.

Hur?

Mål 1) Samverkan och dialog mellan berörda förvaltningar samt länsstyrelsen och skogsstyrelsen.

Mål 2) Genom att följa krav i certifieringar, och genom att ställa krav på entreprenörer som anlitas för att genomföra avverkning av kommunägd skog.

Mål 3) Genom att följa krav i lagar och certifieringar.

Kostnad?

Mål 1) Svårt att uppskatta, men cirka 500 000 kr. (tekniskas del är med i budget)

Mål 2) Inga kostnader om miljömålet uppnås, men om körskadorna uppstår medför det kostnader.

Mål 3) Inga kostnader.

Ansvar:

Mål 1) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen i samverkan med Samhällsbyggnadskontoret.

Mål 2) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.

Mål 3) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.

Uppföljning:

Mål 1) Kontinuerlig uppföljning årligen, tills våtmarksområdet utvecklats.

Mål 2) Årlig uppföljning, via FSC.

Mål 3) Årlig uppföljning, via FSC.

BOLLNÄS KOMMUN

PERSPEKTIV: Levande skogar

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.”

Miljömål för Bollnäs kommun

Bollnäs kommun ska samverka med skogsstyrelsen om lämpliga mål och åtgärder.

Nuvarande mål:

1. andelen gröna planer (skogsbruksplaner) ska öka med 20 % fram till 2010, jämfört med 2004.
2. Värna den biologiska mångfalden i skogen.
3. Arealer med äldre lövrik skog ska öka med 10 % fram till 2010 jämfört med år 2001.
4. Kunskapen hos markägare och brukare (skogsföretag eller andra som brukar skogsmarken), om forn- och kulturlämningar i skogen, ska öka.
5. Kommunen ska verka för att arbetet med reservatsbildning kan fortgå.

Hur?

Kostnad?

Ansvar:

Uppföljning:

PERSPEKTIV: Ett rikt odlingslandskap

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Produktiv jordbruksmark i kommunen ska öka till år 2020 jämfört med 2010.
2. Andelen sysselsatta inom de gröna näringarna ska öka till år 2020, jämfört med 2010.
3. Ladorna längs Ljusnans dalgång och inom odlingslandskapets riksintresseområden ska bevaras.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Ett öppet och varierat landskap med stor biologisk mångfald.	1	Inköp (och uppföljning av inköp) av ekologiska livsmedel ska öka och till år 2015 omfatta 20 % samt 25 % år 2020.	Inköp av ekologiska livsmedel till förvaltningar och bolag.
	2	Vid nyteckning av arrenden på kommunens jordbruksmark ska krav ställas på entreprenörer som arrenderar eller brukar kommunens jordbruksmark gällande miljöklass på arbetsmaskiner/traktorer.	Andel arrendatorer som använder miljöklassade maskiner.
	3	Endast i undantagsfall ska kommunen tillåta exploatering av produktiv jordbruksmark.	Andel produktiv jordbruksmark (antal hektar) där exploatering har nekats eller tillåtits.
	4	Till år 2020 har en strategi arbetats fram för att öka andelen lokalproducerade livsmedel inom kommunens förvaltningar och bolag.	Framtagen strategi gällande inköp av lokalproducerade livsmedel.

Hur?

Mål 1) Genom att utreda vilka livsmedel och varor som finns att tillgå i stor omfattning, samt att fastställa om målet ska gälla andel inom en viss produktgrupp, andel av alla produktgrupper eller andel av totala inköp. Bolag och förvaltningar som inte har några egna inköp av livsmedel, kan istället ställa krav på ekologiskt vid förvaltnings/bolags verksamhetsplaneringar/utbildningar.

Mål 2) Genom att upprätta checklistor som kan användas för att följa upp miljömålet.

Mål 3) Genom att i mycket begränsad omfattning upplåta jordbruksmark, som kan användas för odling, till exploatering.

Mål 4) Bollnäs kommun ska arbeta fram en strategi för hur andelen lokalproducerade livsmedel inom offentlig sektor kan öka, samtidigt som LOU följs.

BOLLNÄS KOMMUN

Kostnad?

Mål 1) En viss kostnadsökning är oundviklig när det gäller ekologiska varor, men eftersom kostnadsökningen är beroende av vilka varor kommunen prioriterar att köpa in ekologiskt är kostnadsökningen svår att ange i kronor.

Mål 2) Ingen ökning för kommunen att entreprenörer ska hålla en viss klass på maskiner.

Mål 3) Ingen kostnad.

Mål 4) Eventuellt en mindre kostnad för konsult, om behov av sådan finns för att ta fram strategi och korrekt underlag.

Ansvar:

Mål 1) Kommunstyrelseförvaltningen, kostenheten.

Mål 2) Teknik-, service och fritidsförvaltningen.

Mål 3) Samhällsbyggnadskontoret.

Mål 4) Samhällsbyggnadskontoret samt Kommunstyrelseförvaltningen i samverkan med Inköp Gävleborg.

Uppföljning:

Mål 1) Kvartalsvis och årlig uppföljning av andelen ekologiska livsmedel som köpts in.

Mål 2) Uppföljning årsvis av nya arrenden.

Mål 3) Årlig uppföljning av nya detaljplaner.

Mål 4) Antagen strategi, och därefter hur den efterlevs.

PERSPEKTIV: God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Stad och land i samverkan - miljömål för Bollnäs kommun

1. År 2020 ska cykel vara det primära valet för invånarna i våra tätorter.
2. En ökad tillgänglighet för alternativ till biltrafik till särskilt utvalda områden.
3. Utöka cykelvägar med 10 % i antal km/år, samt att kollektivtrafiken utökas till 20-minuters- trafik för linjerna i tätorterna, till 2020. (2,5 mil cykelväg år 2012).
4. Utveckla tätortsnära grönområden och hålla dem tillgängliga & attraktiva för allmänheten.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Hållbar utveckling av stad och landsbygd i Bollnäs kommun.	1	År 2020 ska 70 % av Bollnäs kommuns medarbetare cykla, gå eller åka kollektivt till och från arbetet.	Antalet medarbetare som cyklar till och från arbetet.
			Cyklister och gående för perioderna april-september respektive oktober-mars.
			Antalet medarbetare som åker kollektivt till och från arbetet.
	2	Andelen tjänsteresor med bil ska minska med 20 % till 2020 och andelen kollektiva resor ska öka med 15 % till 2020, jämfört med 2012.	Antal resor med bil från bilpoolen, eller bolagens egna bilar.
			Antal externa bilbokningar.
			Antalet kollektiva resor.
	3	Infrastrukturen ska alltid planeras så att utsläppen från trafiken begränsas så mycket som möjligt.	Andel planer där minsta möjliga utsläpp gynnas.

Hur?

Mål 1) Genom att utveckla cykelvägnätet, och sätta cykelperspektivet främst, vid planering.

Mål 1 och 2) Genom att göra det lätt att göra rätt. Det ska vara enklare för kommunens medarbetare att boka tjänstecyklar och åka kollektivt än att boka och åka tjänstebil.

Mål 3) Genom att prioritera hållbara transporter i planeringen underlättas skiftet till cykel mm.

BOLLNÄS KOMMUN

Kostnad?

Mål 1) Ingen kostnad för att byta färdstätt till arbetet. Eventuellt en kostnad för uppföljning.

Mål 2) Ingen egentlig kostnad, mer sannolikt att kostnaderna minskar om bilresorna minskar.

Mål 3) Kostnader för att genomföra förändringar utifrån detta miljömål är svåra att uppskatta.

Ansvar:

Mål 1 och 2) Förvaltningar och bolag har ett gemensamt ansvar för att målen ska uppnås.

Mål 3) Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

Mål 1) Årlig uppföljning av resor till och från arbetet. Via web-baserad enkät.

Mål 2) Årlig uppföljning mätetalen via statistik från företagskorten och resebyråbokningar.

Mål 3) Årlig uppföljning av antagna detaljplaner.

PERSPEKTIV: God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Hållbar bebyggelse - Miljömål för Bollnäs kommun

1. Senast år 2020 ska det finnas tydliga regleringar i översiktsplan och detaljplan som visar var bebyggelse tillåts med tanke på översvänningsrisker och 100-årsflöden.
2. Färre människor ska störas av buller eller ohälsa kopplad till fastigheter som de vistas i större delen av tiden.
3. Radonhalten i fastigheter där skolor och förskolor bedriver verksamhet ska åtgärdas för att uppfylla gällande gränsvärde, senast 2020.
4. Radonhalten i flerbostadshus ska mätas och till 2020 ska samtliga fastigheter understiga gränsvärdet på 200Bq/m³. (Fastighetsägarens ansvar).
5. Minst 80 % av de fastighetsägare för enbostadshus som uppmätt för höga radonhalter, bör ha åtgärdat de för höga radonhalterna inom 5 år från mättillfället.
6. Vid nyetablering av bostäder eller omläggning av kraftledningar ska sådana skyddsavstånd väljas att kraftledningar inte orsakar elektromagnetiska fält överstigande 0,3 µT (microtesla) eller att avståndet mellan en 400 kv kraftledning och bostäder inte understiger 100 meter.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Bebyggelsen ska vara hållbar gällande material, uppvärmning och energianvändning.	1	Senast 2020 ska det finnas detaljplaner med utpekade områden där krav ställs på energisnålt byggande.	Antalet detaljplaner med krav på energisnålt byggande.
	2	Bullerkartläggning av kommunens vägar ska vara genomförd senast 2020.	Genomförd kartläggning.
	3	År 2020 ska minst 80 % av Bollnäs kommuns skolor och förskolor uppfylla kraven för Grön Flagg eller annan likvärdig modell.	Andelen förskolor i kommunen som uppfyller kraven för Grön Flagg.
	4	Radonhalten i luft i de fastigheter som kommunen äger och förvaltar ska åtgärdas så de inte överstiger gällande gränsvärden. Målet ska uppnås senast 2020.	Mätningar av radonhalten i kommunens fastigheter samt antalet värden som avviker/överstiger gällande gränsvärde.
	5	Ventilation i fastigheter inom kommunen ska kontrolleras via OVK, och minst 90 % ska uppfylla kraven för god ventilation.	Andel OVK som uppfyller kraven på god ventilation.

BOLLNÄS KOMMUN

Hur?

- Mål 1) Införa krav i detaljplanearbetet för utvalda områden att energisnålt byggande ska gälla.
- Mål 2) Genomföra bullerkartläggning vid kommunens vägar.
- Mål 3) Genom att införa Grön Flagga eller likvärdig certifiering vid förskolorna.
- Mål 4) Mäta radonhalt och genomföra åtgärder för att uppnå värden under 200 Bq/m³.
- Mål 5) Genomföra regelbundna OVK.

Kostnad?

- Mål 1) Ingen särskild kostnad att införa krav i detaljplan.
- Mål 2) Kostnad för kartläggning. Svårt att beräkna.
- Mål 3) Kostnad för certifiering. Svårt att beräkna.
- Mål 4) Kostnader för åtgärder i de fastigheter som har för höga radonhalter.
- Mål 5) OVK ingår i ordinarie tillsyn, ingen kostnad.

Ansvar:

- Mål 1) Samhällsbyggnadskontoret.
- Mål 2) Samhällsbyggnadskontoret och Teknik-, service och fritidsförvaltningen.
- Mål 3) Barn- och utbildningsförvaltningen med stöd av Miljöstrategen.
- Mål 4) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.
- Mål 5) Samhällsbyggnadskontoret.

Uppföljning:

- Mål 1) Årligen följa upp antagna detaljplaner utifrån energisnålt byggande.
- Mål 2) Årlig uppföljning av områden som kartlagts utifrån buller.
- Mål 3) Årlig uppföljning av vilka skolor och förskolor som uppnått kriterier enligt Grön flagga.
- Mål 4) Årlig uppföljning av vilka fastigheter som har för höga radonvärden och vilka som har åtgärdats.
- Mål 5) Årlig uppföljning av OVK-protokoll.

PERSPEKTIV: God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Hushållning och kretslopp - Miljömål för Bollnäs kommun

1. Insamling av farligt avfall från hushållen ska öka med 20 % till 2020 jämfört med 2012.
2. Källsortering av hushållsavfall ska kontinuerligt öka och den totala mängden avfall ska kontinuerligt minska.
3. Bollnäs kommun ska sträva efter att det år 2020 ska finnas separat insamling av komposterbara komponenter för att distribuera till biogasproduktion.
4. År 2020 ska den totala energianvändningen i samhället ha börjat minska.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision 2020: Bollnäs, möjligheternas kommun , har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Resursanvändningen ska minska och återvinningen ska öka.	1	Kärl för insamling av farligt avfall, hushållsavfall samt för återvinning enligt producentansvar (papper, plast, metall och glas) samt pant ska finnas i kommunens lokaler senast 2015.	Installerade källsorteringskärl.
	2	Mängden avfall i kommunens verksamheter ska minska.	Mängd avfall per avfallskategori i kommunens verksamheter.
	3	Uppvärmning av kommunens fastigheter ska vara fossilfri år 2020.	Andelen olja för uppvärmning av kommunens lokaler.
	4	År 2020 ska energianvändningen ha reducerats med minst 20,5 kWh/kvm jämfört med 2009, vilket motsvarar minst 10 % .	Förbrukning kWh/kvm.
			Andel återvunnen och förnybar energi i kommunala lokaler.
	5	År 2020 ska förbrukningen av eldningsolja (vid normaldrift) i värmeverk och offentliga lokaler ha fasats ut.	Förbrukning av eldningsolja vid värmeverk och offentliga lokaler.
	6	Bollnäs kommun ska successivt övergå till att köpa miljömärkt el till sina lokaler och fastigheter.	Andel miljömärkt el som köps till kommunens lokaler.

BOLLNÄS KOMMUN

Hur?

Mål 1) Genom upphandling köpa in kärl för källsortering och pant.

Mål 2) Genom tydliga exempel visa på besparingar då mängden avfall minskar.

Mål 3) Genom tydliga exempel visa på besparingar ekonomiskt och minskade utsläpp.

Mål 4) Genom att arbeta med åtgärder i energieffektiviseringsstrategin.

Mål 5) Genom att byta ut och effektivisera uppvärmningssystem vid värmeverk & fastigheter.

Mål 6) Genom att ställa krav på miljömärkt el vid upphandling.

Kostnad?

Mål 1) Svårt att uppskatta. Räkna på antalet stationer och därefter gå via Inköp Gävleborg.

Mål 2) Om mängden avfall minskar bör således kostnaderna också minska.

Mål 3 och 5) Bör minska då olja har blivit en dyr energikälla på grund av stigande råoljepriser.

Mål 4) Åtgärder för att energieffektivisera verksamheterna kostar pengar, men i längden kan kommunen räkna med lägre kostnader.

Mål 6) Miljömärkt el kostar något mer, men om energi- och elförbrukningen samtidigt minskar kan totalkostnaden stanna på samma nivå som tidigare.

Ansvar:

Mål 1) Samtliga förvaltningar och bolag.

Mål 2) Samtliga förvaltningar och bolag.

Mål 3) Teknik-, service och fritidsförvaltningen.

Mål 4) Samtliga förvaltningar och bolag.

Mål 5) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen samt bolagen.

Mål 6) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen samt bolagen.

Uppföljning:

Mål 1) Samtliga förvaltningar och bolag, rapporterar årligen till Miljöstrateg.

Mål 2) Samtliga förvaltningar och bolag, rapporterar årligen till Miljöstrateg.

Mål 3) Teknik-, service- och fritidsförvaltningen rapporterar årligen till Miljöstrateg.

Mål 4) Samtliga förvaltningar och bolag rapporterar årligen till Miljöstrateg.

Mål 5) Ansvariga rapporterar årligen till Miljöstrateg.

Mål 6) Årlig uppföljning av andel miljömärkt el.

BOLLNÄS KOMMUN

PERSPEKTIV: Ett rikt växt- och djurliv

”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Miljömål för Bollnäs kommun

1. Vandringsvägar i våra sjöar och vattendrag ska anläggas för att öka biologisk mångfald.
2. Våtmarker ska återskapas för att öka den biologiska mångfalden i vår natur.
3. Reservatsbildning av särskilt bevarandevärda områden ska fortgå.
4. Slätterängar och betesmarker ska värnas, då dessa i hög utsträckning bidrar till mångfald.

Miljömål för kommunens bolag och förvaltningar

Vision: Bollnäs, möjligheternas kommun. Ett jämställt och hållbart samhälle präglad av trygghet och demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro. Kommunen har tillväxt, och det finns goda möjligheter till utbildning och arbete.			
Önskat läge: Bollnäs, länets hållbarhetskommun.			
Nyckelfaktor		Miljömål för bolag och förvaltningar	Mätetal
Den biologiska mångfalden i vår natur ska öka.	1	Bollnäs kommun ska verka för att vandringsvägar i våra sjöar och vattendrag ska anläggas vilket skulle medföra en större biologiska mångfald i våra vattendrag.	Antalet borttagna vandringshinder i våra vattendrag.
	2	Bollnäs kommun ska verka för att våtmarker återskapas vilket skulle medföra att den biologiska mångfalden ökar i vår natur.	Antalet tillskapade våtmarker i kommunen.
	3	Reservatsbildning av särskilt bevarandevärda områden ska fortgå.	Antalet reservat, nybildade.

Hur?

Mål 1) dialog och samverkan med sakägare, fastighetsägare, och genom att följa vattendirektivet.

Mål 2 och 3) Genom dialog med markägare se till att den biologiska mångfalden ökar.

Kostnad?

Mål 1) Inga särskilda kostnader för kommunen.

Mål 2) Eventuella kostnader för att lösa in mark för att återskapa våtmarker.

Mål 3) Eventuella kostnader för att lösa in mark för att reservatsbildning ska kunna genomföras.

Ansvar:

Mål 1) Samhällsbyggnadskontoret.

Mål 2 och 3) Samhällsbyggnadskontoret och Teknik-, service- och fritidsförvaltningen.

Uppföljning:

Mål 1, 2 och 3) Årligen, genom rapportering till Miljöstrateg.